

Arbetstidsförkortning och Sveriges internationella konkurrenskraft

– kortrapport om arbetstidsförkortning

Maj 2026

Arbetstidsförkortning och Sveriges internationella konkurrenskraft

Den kostnadsmässiga konkurrenskraften är avgörande för ett exportberoende land som Sverige. Den avgör i vilken utsträckning svenska företag kan hävda sig på internationella marknader genom att erbjuda varor och tjänster till konkurrenskraftiga priser. I grunden bestäms denna konkurrenskraft av två faktorer: arbetskraftens produktivitet och arbetskraftskostnadernas nivå.

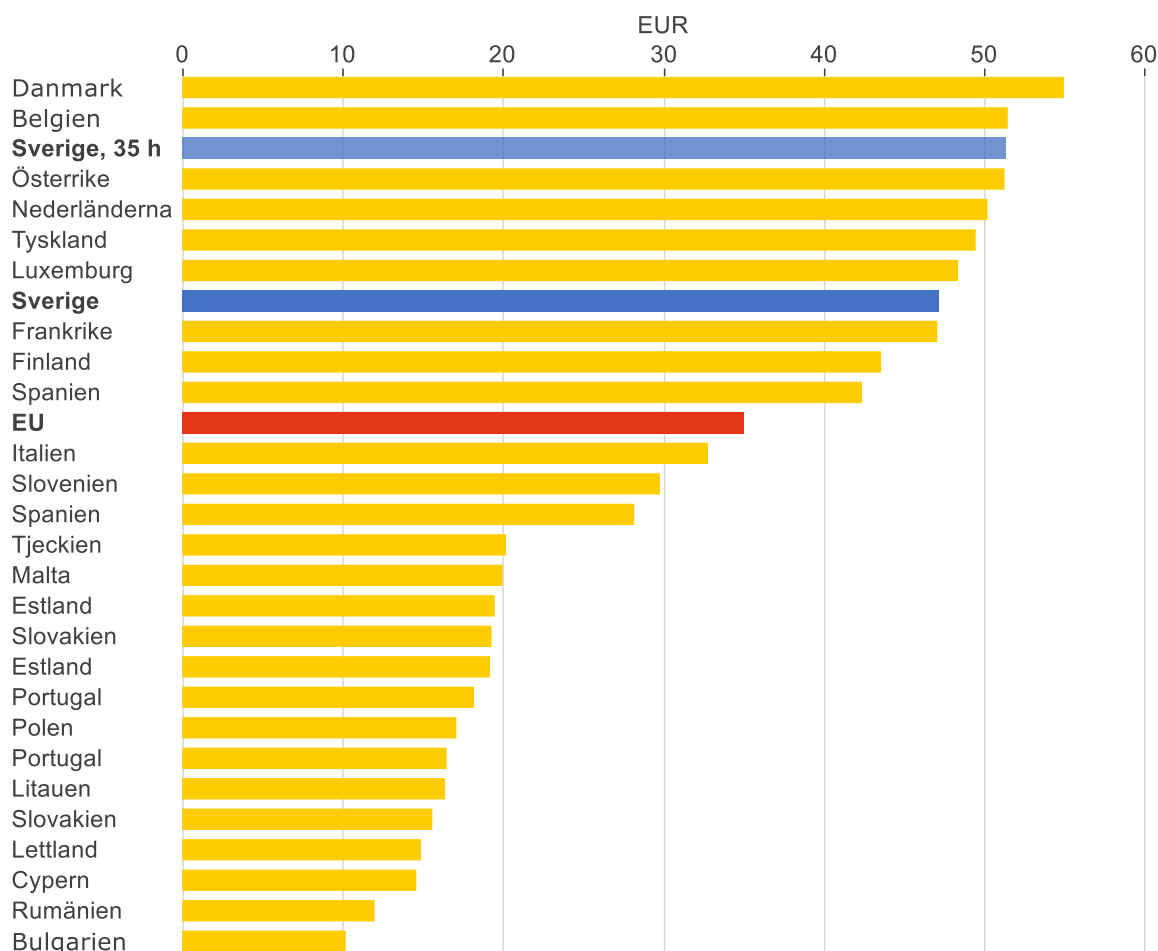
Produktiviteten mäter hur mycket värde som skapas per arbetad timme. Ju högre produktivitet, desto högre lönekostnader kan ett lands näringsliv bära utan att förlora i konkurrenskraft – givet att utvecklingen är i linje med konkurrentländerna. Detta är också utgångspunkten för den svenska lönebildningsmodellen. Genom att den internationellt konkurrensutsatta industrin sätter ett "märke" för kostnadsökningarna säkerställs att löneutvecklingen är förenlig med en god konkurrenskraft.

Men arbetskraftskostnadernas bestäms inte enbart av hur månadslöner och sociala avgifter. Även arbetstiden är en central komponent. Förmåner som extra semesterdagar, arbetstidskonton eller föräldralön leder alla till att lönekostnaden för att producera en viss vara eller tjänst ökar. Detsamma skulle vara detsamma vid arbetstidsförkortning med bibehållen lön, exempelvis från 40 till 35 timmar, eftersom det skulle medföra en kraftig ökning i timlönen.

Arbetstidsförkortning försämrar konkurrenskraften

På kort och medellång sikt leder således en generell arbetstidsförkortning med bibehållen lön till högre produktionskostnader och försämrad konkurrenskraft gentemot omvärlden. År 2025 hade Sverige den sjunde högsta arbetskostnaden per timme i tillverkningsindustrin i EU. En ytterligare kostnadsökning skulle flytta Sverige uppåt till tredje plats i kostnadsligan och därmed försämma företagens konkurrensläge (se diagram 4).

Diagram 4. Arbetskraftskostnaden per timme i tillverkningsindustrin 2025
Euro

Källa: Eurostat genom Macrobond

Anm.: Nederländernas och Belgiens värde för tillverkningsindustrin avser 2024. Beräkningen avser ett bortfall i produktionen på 8,1 procent till följd av arbetstidsförkortning.

Källa: Eurostat genom Macrobond.

Anm.: Nederländernas och Belgiens värde för tillverkningsindustrin avser 2024 (i Nederländernas fall uppräknat med tillväxttakten för hela näringslivet 2025). Beräkningen avser ett bortfall i produktionen på 8,1 procent till följd av arbetstidsförkortning.

Ökad arbetskraftsbrist skulle ytterligare försämra konkurrenskraften

Industrirådet har kartlagt kompetensförsörjningsbehovet inom industrin mellan 2025–2028. Totalt behöver industrin rekrytera 185 400 yrkesspecifika roller under perioden. På kort sikt skulle en minskning av arbetstiden skapa ett ökat behov av arbetskraft, särskilt i kapitalintensiva sektorer som tillverkningsindustrin, där det krävs bemanning dygnet runt för att maskiner och andra kapitalinvesteringar ska utnyttjas på ett ekonomiskt effektivt sätt. Det skulle öka rekryteringsbehovet ytterligare till uppemot 230 000 personer eller fler för perioden, vilket skulle innebära en kraftig ökning i företagens produktionskostnader och en ytterligare försämring i konkurrenskraften. I praktiken är det dessutom osannolikt att

arbetsgivarna skulle lyckas med att ersätta den saknade personalen, givet den i utgångsläget existerande arbetskraftsbristen.

På längre sikt tappar Sverige både investeringar och arbetstillfällena i den konkurrensutsatta sektorn

På längre sikt är det avgörande att beakta investeringarnas roll. En varaktig ökning av arbetskraftskostnaderna utan motsvarande produktivetsökning leder till lägre lönsamhet, vilket minskar incitamenten att investera i Sverige. Följden blir att investeringar i exempelvis industri, energi, infrastruktur och forskning i större utsträckning lokaliseras till andra länder vilket på sikt minskar kapitalstocken i ekonomin. Detta innebär lägre produktionskapacitet och svagare tillväxt och på sikt att arbetskraftsefterfrågan faller tillbaka och tvärtom minskar.

Eftersom en arbetstidsförkortning med bibehållen lön inte bygger på någon underliggande produktivetsökning, är det osannolikt att högre reala timlönerna kan upprätthållas på sikt. Företag kommer att försöka kompensera för ökade kostnader genom högre priser, vilket driver inflation. Samtidigt skapar lägre investeringar och svagare efterfrågan på arbetskraft till ett nedåtryck på lönerna. Därtill tillkommer effekter från en eventuell försvagning av växelkursen, som ytterligare minskar hushållens köpkraft. I praktiken innebär detta att reallönerna riskerar att falla tillbaka över tid.

Sammantaget innebär detta en försämrad internationell konkurrenskraft och att Sverige blir ett fattigare land än vad som annars hade varit fallet.